

[Erik Appel.]

den højtærede Minister ubekendt, at de nuværende Forberedelsesafdelinger ved Seminarierne er Slid og Slæb fra Morgen til Aften for Lærere og Elever uden nogen Mulighed for den Inspiration, der letter Tilegnelsen af Stoffet, saa det ikke blot bliver en trættende Udenadslæren. Jeg henstiller derfor, at der ikke gribes ind over for de Højskoler, der søges af vordende Lærere. Jeg vilde tro, at Danmarks Lærerstand i sit store Flertal vil være enig i de Betragtninger, jeg her har fremført. Men ogsaa dette henstiller jeg til Behandling i det kommende Udvalg.

Jeg opfatter i det hele denne Førstebehandling som en Forberedelse til Udvalgsbehandlingen gennem de enkelte Ordføreres Indlæg, saaledes at vi ikke her optager en Diskussion, under hvilken vi taler os fra hinanden. Finder vi ikke, hvad jeg haaber, frem til et enigt Resultat i Udvalget, kan vi ved Lovforslagets anden Behandling tage en Dyst med hinanden i Folkets Paahør.

Ud over disse konkrete Bemærkninger ønsker jeg at fremsætte nogle mere almene Bemærkninger om Folkehøjskolen og dens Gerning. Jeg tager mit Udgangspunkt i Bemærkningerne til Lovforslaget. Der siges her, at næppe noget andet Land har frembragt noget helt tilsvarende. Dette „næppe“ kunde roligt ombyttes med et „ikke“. Thi vi staar med Højskolen ved en Skoleform, der i sin Oprindelse er helt særegen for Danmark, og som jeg derfor vil betegne som en betroet Opgave til det danske Folk. Igennem den har vi faaet anvist vor Mission i Folkefællesskabet, en Mission, vi forud for den første Verdenskrig var i Gang med, og som vi skal vogte os for at lade den anden Verdenskrig rive os af Hænde. Derfor er det saa vigtigt, at denne Skoleform, der kun kan leve i fuld Frihed, faar Lov dertil, selv om Staten nu og da skulde sætte nogle Tusinde Kroner til paa nedlagte Højskolars Bygninger eller faa andre Tusinde Kroner anbragt paa en for den ikke helt tilfredsstillende Maade.

I Udvalgsbetænkningen hedder det, at Formaalet med Højskolens Undervisning er Inspiration til et Livssyn. De gamle Højskolemænd vilde dog sikkert vende sig i deres Grave, om de hørte dette Udtryk, fordi det fremmede Ord intet udtrykker for dem, og fordi det ubestemte vilde møde deres afgjorte Indsigelse. De vilde klart bekende, at de ønsker at vække dansk Ungdom til et kristent Livssyn. Vil man derimod indvende, at der med Grundtvig

maa holdes paa, at den skal vækkes til dansk folkeligt Livssyn, vil jeg dertil svare, at det dansk folkelige for Grundtvig som for Kold var betinget af det kristne. Af Ledere og Lærere paa Danmarks nuværende Højskoler staar kun nogle faa Mænd uden for det kristne Livssyn, og det er min alvorlige personlige Overbevisning, at Højskolen som Folkehøjskole staar og falder med det nævnte Livssyn.

Der gaar stærke Strømninger over Europa mod et folkeligt Livssyn af denne Art. Ogsaa som Modvægt derimod er det af afgørende Betydning, at Folkehøjskolen bevarer sin frie og friske Slagkraft. Jeg tænker i denne Sammenhæng ikke blot paa Danmark, men paa Norden. Folkehøjskolen betegner den aandelige Strømning, der stærkest har formaaet at knytte de nordiske Lande til hinanden. Vi har faaet talrige Vidnesbyrd derom fra alle vore nordiske Brødrefolk, gribende Udtryk fra Finland, hvor 6 Grænsenhøjskoler i Karelen maatte rømmes under den første finsk-russiske Krig. Det hedder herom: Den levende Kraft er bevaret, men i sin store Sorg behøver denne Befolkning al den Trøst og hele den Støtte, som dens egne Folkehøjskoler kan give den. Og fra Norge hedder det: Den norske Ungdom er mere lydhør over for vor Historie, alle har vi en urokkelig Tro paa Fremtiden, og alle staar vi samlede og enige. Og i Sverige tales om Højskoleungdommen som det mangestregede Instrument, der svarer igen, naar der tales om vort fælles Ansvar for vort dyrebare, elskede Land; jo, vist behøvede vi Alvoren. Og til dette sidste slutter jeg mig paa den danske Højskoles Vegne. Vi behøver ogsaa Alvoren og vil i den forenes med vore nordiske Stammefrænder.

Jeg har med disse sidste Bemærkninger villet fremhæve den historisk store Betydning, Folkehøjskolen har haft for det nordiske Fællesskab og antyde den vedvarende Betydning i den nærliggende Fremtid. Jeg slutter med paa ny at anerkende Initiativet og den gode Vilje over for Ungdomsskolearbejdet, der saa tydeligt ligger bag den højtærede Ministers Handling i denne Sag. Mit Parti vil paa det givne Forhandlingsgrundlag, som Lovforslaget er bygget over, tilsige sin oprigtige Vilje til under Samarbejde at naa et for den danske Højskole mest muligt betryggende Resultat.

Kristen Amby: Det er allerede sagt, men jeg vil dog gerne slutte mig dertil, at det baade er forstaaeligt og fortjenstfuldt, at den højtærede Undervisningsminister